

Hantverkarnes i Malmö läse- och klubbsällskap. 40 års jubileum den 15 dec. ...

Hantverkarnas läse- och klubbsällskap (Malmö)

69 E Br. Malmö

Sällsk.
Lokal

• **HANDTVERKARNES** •
• **I MALMÖ** •
• **LÄSE- och KLUBBSÄLLSKAP.** •

40 ÅRS JUBILEUM

• DEN 15 DEC. 1900. •

Historik.

Det skulle varit önskligt att nu, då Handtwerkernes i Malmö Läse- och Klubb-fällskap firar sin fyrtio-åriga tillvaro, äfwen kunna lämna en fullständig redogörelse för dess verksamhet under de gångna åren, dess uppkomst, dess medlemsantal och dess ekonomiska utveckling. Desfwärre finnas i fällskapets handlingar betydande luckor och äfwen om handlingarne finnas i behåll äro anteckningarne högst knapphändiga, isynnerhet för de första årtionden. Sålunda finnas någorlunda fullständiga uppgifter för en dylik redogörelse endast för de senaste 15 å 16 åren.

Åf tillgängliga anteckningar kan man dock uppställa följande grunddrag för fällskapets uppkomst och vidare fortgång.

År 1860 hade hos några af Malmö handtwerkare uppstått den tanken, att man här i staden, i likhet med hwad som war förhållandet i åtskilliga utländska städer, borde ibland handtwerksidkarne söka åstadkomma en fällskaplig förening eller en klubb, hwilken medlemmar efter slutadt dagsarbete kunde träffa samman och samtpråka, derigenom stiftande närmare bekantskap med hwarandra och der möten kunde hållas för öfwerläggning om dagens frågor äfwen som att wid färskilda tillfällen medlem-

marne och deras familjer kunde samlas till angenäma förströelser och festliga samqwäm.

En af stadens dåwarande yngre handtwerkare, som ifrigt arbetade för denna sammanslutning, war en man, som dock först fram på 1880-talet hedrades med förtroendet att under en sammanlagd tid af 6 och ett halst år wara sällskapetets ordförande, nämligen glasmästare C. F. F. Söderberg, hwilken ännu tillhör sällskapet och ständigt för detsamma ådagalägger sitt lifliga intresse.

Det war herr Söderberg som tillsammans med swarwaremästare P. D. Corlin tog första steget till realiserandet af nämnda tanke. Dessa två uppgjorde en förteckning öfwer en del af stadens handtwerkare, hwilka anmodades inträda i ett dylikt sällskap och kallades dessa för detta ändamål till ett enskildt sammanträde å det då bekanta förlustestället Dawidshall. Saken wann dock wid detta sitt första framträdande föga tillslutning, och hela förslaget höll på att qwäfwas i sin linda.

De twenne nyss nämnda personerna, Söderberg och Corlin, förlorade dock icke tron på sitt företag, och sedan de för saken intresserat ytterligare 2:ne stadens handtwerkare, swarwaremästare H. L. Hagmark och pianofabrikör G. D. Ekström, arrangerades ett nytt möte, hwilket kröntes med den framgång, att derwid "Handtwerkarnes Läse- och Klubb-sällskap i Malmö" bildades och kunde börja sin werksamhet den 1 Oktober 1860.

Sällskapetets första lokal war i nuwarande Ewald Larjenska huset wid Stortorget, i hvars öfra wåning

3:ne rum förhyrdes af framlidne källarmästare D. M. Lundgren. Här hade sällskapet sin hemvist i 4 år eller till den 1 Oktober 1864, då det samma flyttade till Alfings hotell (nuvarande hotell Kramer). Efter ett års vistelse i Alfings hotell flyttade sällskapet den 1 Oktober 1865 till den fastighet, der det nu befinner sig och hade här under de 2:ne första åren till sin disposition endast 2:ne rum i 3:dje våningen. Den 1 Oktober 1867 inflyttade sällskapet i den våning det fortfarande innehar.

Sällskapets första styrelse utgjordes af:
 bagaremästare M. Möller, ordförande; byggmästare A. Österberg, vice ordförande; urfabrikör C. Leijander, sekreterare och slagtaremästare C. F. Dehjne, kassör.

Ordförande i sällskapet hafwa under dessa 40 år varit:

bagaremästare M. Möller	i	1	år,
byggmästare A. Österberg	„	11	„
stomakaremästare G. F. Appelin	„	5 ³ / ₄	„
glasmästare P. Enelund	„	1	mån.
svarfswaremästare H. L. Hagmark	„	2	år 2 mån.
bryggare C. Erlandsfon	„	2	„ 6 „
glasmästare C. F. F. Söderberg	„	6	„ 6 „
stomakaremästare P. Rosberg	„	2	„
målaremästare H. Borgström	„	1	„ och
bagaremästare Fritz Hansen	„	8	„

hvilken sist nämnde fortfarande innehar platsen såsom sällskapets ordförande.

Hvilka, som under alla de gångna 40 åren tillhört sällskapets styrelse, kan icke angifvas, men näm-

nas bör, att styrelsens nuvarande vice ordförande, herr
 sträddaremästare H. Zönsöon, inwaldes i styrelsen den
 18 April 1876 samt utsågs till vice ordförande redan
 år 1882.

Sekreterarebefattningen har innehaft af endast 3:ne
 personer nemligen: urfabrikör C. Lejsander i 20 år,
 skomakaremästare G. F. Appelin i 15¹/₄ år samt från
 den 1 Januari 1896 af kontorist G. Holmqvist.

Råsförärfattningen inom sällskapet har innehaft af:
 slagtaremästare C. F. Dehjne, swarfwaremästare H. L.
 Hagmark, glasmästare P. Enelund, urfabrikör D. D.
 Sangberg, kakelugnsmakare A. A. Åkesöon, bygg-
 mästarne J. E. Westergren och N. Andersöon, hand-
 lande J. Stenström samt sedan den 1 Oktober 1891 af
 nuvarande innehafwaren, jernvägsbofthållare L. Zönsöon.

Rörande medlemsantalet såväl som sällskapets
 ekonomi kan såsom förut nämndes inga uoggranna upp-
 gifter lemnas före år 1885, då medlemsantalet den 30
 September utgjorde 382, samma dag 1890 hade antalet
 nedgått till 282, men har sedan stigit så, att det år
 1895 war 522, 1898 636, 1899 612 och den 30
 September 1900 583.

Sällskapets kapitalbehållning utgjorde:

den 30 September 1882	Kr. 5,440,73
" " " 1885	" 5,586,82
" " " 1890	" 5,091,86
" " " 1895	" 9,994,07
" " " 1896	" 11,609,39
" " " 1897	" 12,569,36

den 30 September 1898	kr.	15,276,20
" " " 1899	"	17,203,88
" " " 1900	"	18,013,79

Att medlemsantalet under de första åren varit ganska litet och ekonomien mindre lysande framgår af bland annat styrelsens protokoll den 22 April 1870, deri nämnes att styrelsen, för att kunna bestämma sig för omhyrandet af lokalen, beslöt utfärda ett cirkulär till medlemmarne, hwari desfa genom att underteckna desamma skulle förbinda sig att under wij tid inbetala årsafgiften, hwilken bestämdes till 6 kr., om medlemsantalet uppgick till minst 200, men i annat fall till 7 kr. Af ett senare protokoll synes, att cirkuläret wid återkomsten endast war förfedt med 167 namn. Emellertid förnyades kontraktet om lokalen, hwarför man får antaga, att årsafgiften bestämdes till 7 kr., fastän derom intet finnes antecknad.

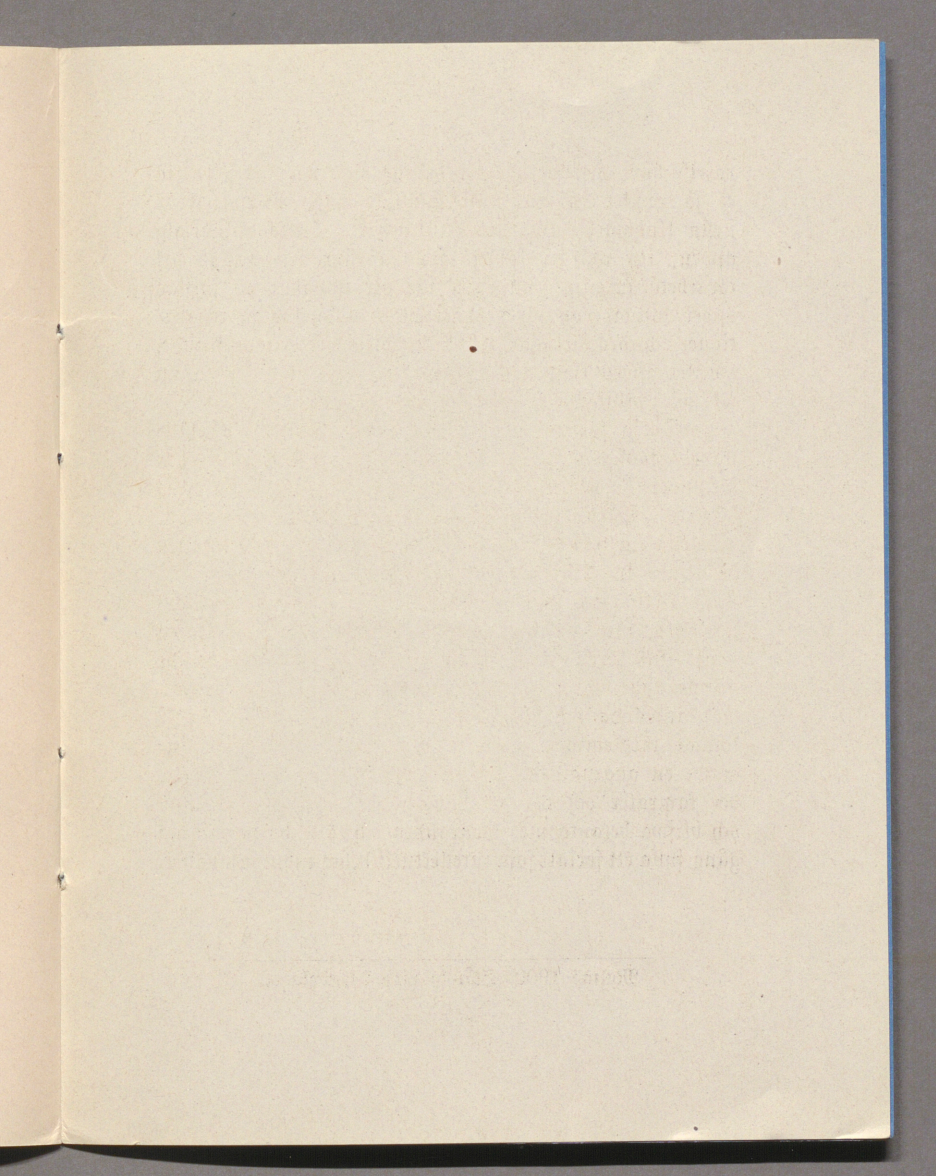
Under det senaste årtiondet deremot synes det såsom och af förutnämnda siffror framgår, att sällskapets medlemsantal såsom och des ekonomi undergått en särdeles gynsam utveckling och det bör wara med synnerlig tillfredsställelse som sällskapet nu sett sig i stånd att kunna realisera den gamla länge närda önskan att i högre grad än någonjin bereda sina medlemmar en tillflyktsort utslutande för eget användande.

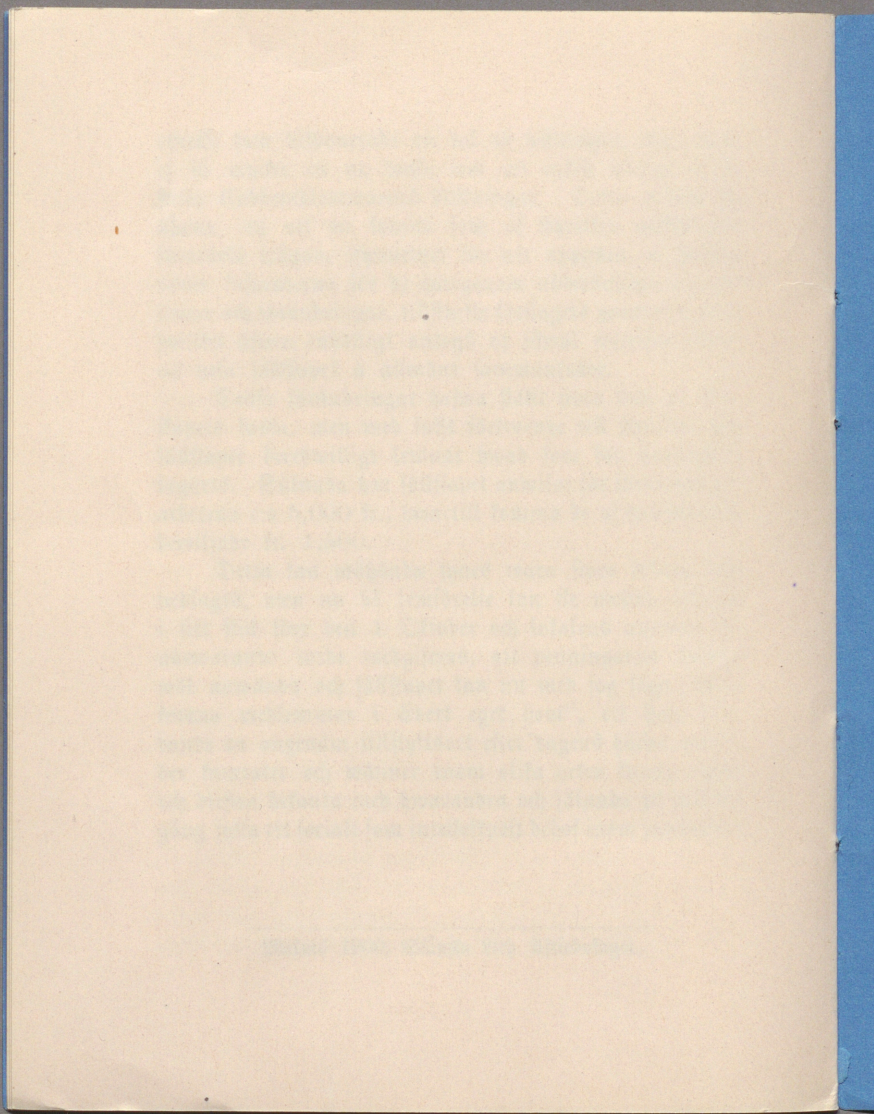
När derför en af styrelsens ledamöter arkitekt G. Bocklund, den 23 Oktober 1899 i styrelsen väckte förslag om att sällskapet sjelf skulle öfvertaga hela den förhyrda våningen, sålunda bortskaffa den allmänna wårds-hus-

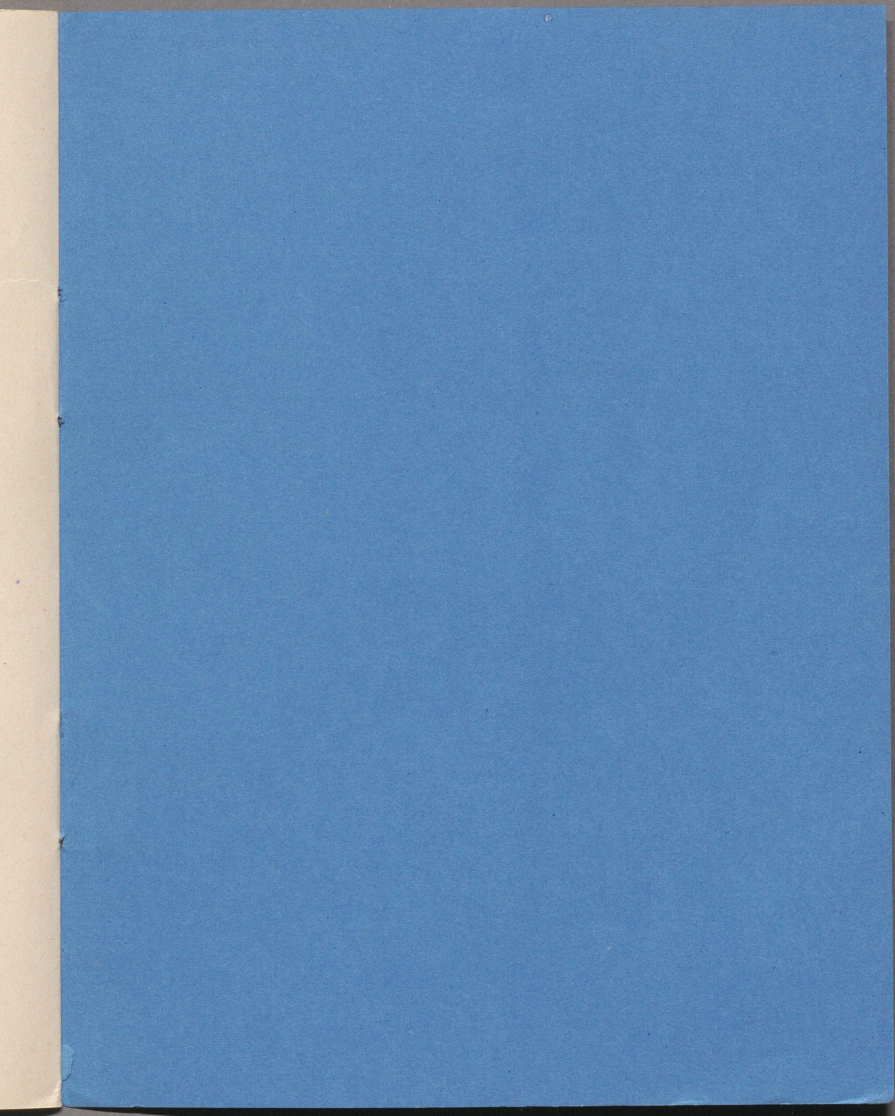
rörelse som disponerade en del af våningen, war detta ej så mycket en ny tanke som ett enkelt uttryck af de flesta klubbmedlemmarnes önsknings. Detta wisade sig äfwen, ity att en komité som af styrelsen utsågs att förarbeta frågan, isynnerhet för att uppgöra ett förslag öfwer kostnaderna för de härigenom nödwändiga reparationer och förändringar, tillstyrkte förslaget genomförande, hwilket äfwen enhälligt antogs af såwäl styrelsen såsom ock hela fällskapet å allmänt sammanträde.

Desse förändringar hafwa ställt stora kraf på fällskapets kassa, men med fullt förtroende till styrelsen har fällskapet beredwilligt lemnat hwad som för ändamålet begärts. Sälunda har fällskapet anwisat för förändringsarbetena c:a 5,000 kr., hwartill komma de af husstyrelsen bewiljade kr. 1,500.

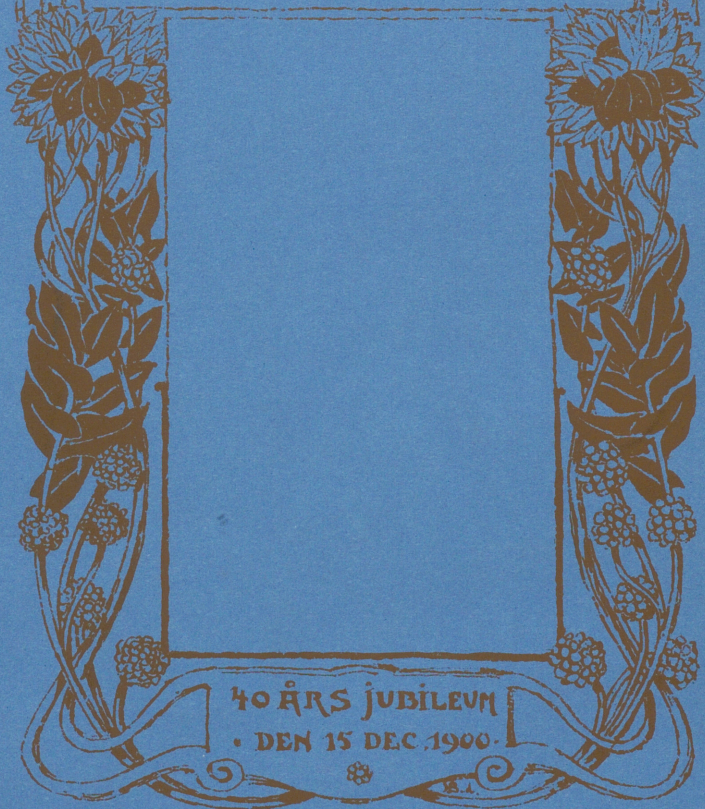
Detta kan måhända synes wara stora belopp som nedlagt, men nu då jemförelse kan ske mellan lokalen i sitt skick före den 1 Oktober och lokalens utseende för närwarande torde medgifwas, att penningarna blifwit wäl använda och fällskapet kan nu med fog säga "wälskomna medlemmar i Edert eget hem", ett hem bjudande en angenäm tillflyktsort efter dagens hårda arbete, der kamrater och wänner inom olika yrken kunna råtas och blifwa bekanta med hwarandra och sälunda på samma gång fylla ett socialt som intellektuelt behof inom samhället.

• ETT BLOMSTRANDE HANDTVERK •
• ÄR EN NATIONS PRYDNAD •

40 ÅRS JUBILEUM

• DEN 15 DEC. 1900 •

S. L.